

ΥΠΑΙΘΡΟΣ 2020

Το παρελθόν

Η είσοδος της Ελλάδας στις Ε.Κ., το 1981, υπήρξε η αφορμή κομβικών αλλαγών στον ελληνικό αγροτικό τομέα. Η αξιοποίηση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής-ΚΓΠ και των πόρων της δεν άλλαξαν επαρκώς τις συνθήκες στον αγροτικό κόσμο και στον αγροτικό τομέα. Κύρια αιτία αυτής της αστοχίας υπήρξε η έλλειψη ενός εθνικού αγροτικού σχεδίου και μιας εθνικής αγροτικής στρατηγικής.

Τα διαρθρωτικά προβλήματα των ελληνικών αγροτικών εκμεταλλεύσεων συνεχίζουν να υπάρχουν και έχουν πολλαπλασιασθεί, όπως:

ο μικρός και πολυτεμαχισμένος αγροτικός κλήρος και

η γήρανση του αγροτών,

ενώ οι Έλληνες αγρότες στερήθηκαν

την εφαρμοσμένη αγροτική έρευνα,

την αγροτική εκπαίδευση και

τις γεωργικές εφαρμογές,

την τοπική αυτάρκεια,

την υποστήριξη στην αγροτική επιχειρηματικότητα,

με αποτέλεσμα την έλλειψη εθνικής διατροφικής αυτάρκειας (έλλειμμα αγροτικού ισοζυγίου κατά 50%).

Το παρόν

Η κρίση που ζει η χώρα μας μπορεί να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά μόνο με την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Ο πρωτογενής τομέας μπορεί, υπό προϋποθέσεις, να αποτελέσει μία από τις «ατμομηχανές» της ανάπτυξης που θα βγάλει την πατρίδα μας από την ύφεση, έχοντας, μάλιστα, συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με άλλους αναπτυξιακούς τομείς, όπως:

(α) τη χαμηλή ένταση του επενδύμενου χρηματικού κεφαλαίου,

(β) τη δυνατότητα προσφοράς απασχόλησης στο κύμα των ανέργων που δημιουργεί η συστημική κρίση που διέρχεται η οικονομία της χώρας μας,

(γ) τη δυνατότητα ανάπτυξης του συνόλου της οικονομίας και της επικράτειας και

(δ) την επιλεκτική ενδυνάμωση μειονεκτικών περιφερειών.

Ο πλούτος των φυσικών πόρων, η βιοποικιλότητα, η καταλληλότητα των εδαφοκλιματικών συνθηκών για την παραγωγή ευρέως φάσματος ποιοτικών γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων με έντονο εξαγωγικό χαρακτήρα, το ανθρώπινο δυναμικό και ο πολιτισμός που είναι ζυμωμένος με τον τόπο, αποτελούν το πολυτιμότερο, αλλά αναξιοποίητο μέχρι σήμερα, κεφάλαιο της Ελλάδας.

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του IOBE η αύξηση της αξίας του «προϊόντος» της ελληνικής γεωργίας κατά 1%, μπορεί να προσδώσει αύξηση στο συνολικό ΑΕΠ κατά 5%.

Αυτή η διαφαινόμενη αλλαγή πορείας και η επανεκκίνηση της αγροτικής οικονομίας, όμως, μπορεί να ευδοκιμήσει και να αποκτήσει μόνιμα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, μόνο αν αντιμετωπισθούν τα διαρθρωτικά προβλήματα του αγροτικού χώρου σύμφωνα με τις προτάσεις των Ελλήνων γεωτεχνικών επιστημόνων και αγροτών.

Οι προτάσεις μας για το μέλλον:

1. **Γεωργικές εφαρμογές:** Η σταδιακή εγκατάλειψη των γεωργικών εφαρμογών του Υπουργείου Γεωργίας από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 άφησε τον Έλληνα αγρότη «στην τύχη του», χωρίς ενημέρωση για τις νέες εξελίξεις σε καλλιεργητικές τεχνικές, μεθόδους παραγωγής, φυτοπροστατευτικά προϊόντα και γενετικό υλικό. Με αυτό τον τρόπο ο Έλληνας παραγωγός κατευθύνθηκε προς τις καλλιέργειες με τη μεγαλύτερη επιδότηση εγκαταλείποντας στην πράξη τον παραγωγικό και επιχειρηματικό προσανατολισμό της εκμετάλλευσής του. Είναι απαραίτητη η επαναλειτουργία των γεωργικών εφαρμογών με την εγκατάσταση δοκιμαστικών,

πειραματικών και αποδεικτικών αγρών ή πειραματικών εκτροφών σε όλη την επικράτεια.

Σε αυτήν την κατεύθυνση θα μπορούσε να συμβάλλει και η δημιουργία μιας Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας από το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. και την Π.Ε.Ν.Α. ή και άλλους συλλογικούς φορείς, η οποία θα είναι δημοσίου συμφέροντος, θα έχει ως κύριο έργο τις γεωργικές εφαρμογές και τη μεταφορά τεχνογνωσίας από γεωτεχνικούς – μεσίτες τεχνογνωσίας με περιφερειακή δομή και χρηματοδότηση και από προγράμματα όπως το Horizon.

2. **Γεωργικοί σύμβουλοι – ηλεκτρονική συνταγογράφηση γεωργικών φαρμάκων:**

Κρίνεται ωφέλιμη η ανάπτυξη δικτύου γεωργικών συμβούλων με άδεια συνταγογράφησης, ανεξάρτητων από τους διανομείς γεωργικών φαρμάκων, υπό τον έλεγχο και την εποπτεία των αρμόδιων δημόσιων υπηρεσιών. Οι γεωργικοί σύμβουλοι με άδεια συνταγογράφησης θα είναι υπεύθυνοι για την ορθή εφαρμογή της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις των επαγγελματιών χρηστών γεωργικών φαρμάκων και θα εκδίδουν ηλεκτρονική συνταγή χρήσης γεωργικών φαρμάκων που θα αφορά στη δραστική ουσία και στην ορθή χρήση της. Μεταξύ άλλων οι γεωργικοί σύμβουλοι θα συμβάλλουν στη σημαντική μείωση του κόστους παραγωγής των αγροτικών προϊόντων, στην παραγωγή προϊόντων χωρίς επικίνδυνα υπολείμματα φαρμάκων και στην προστασία του περιβάλλοντος.

3. **Αγροτική Εκπαίδευση:** Θα πρέπει να εισαχθεί το μάθημα της «Πρωτογενούς παραγωγής» στην πρωτοβάθμια υποχρεωτική εκπαίδευση για να διαμορφωθούν οι σωστές αντιλήψεις τόσο στους μελλοντικούς αγρότες, όσο και στους μελλοντικούς καταναλωτές αγροτικών προϊόντων. Η αποτελεσματικότερη μορφή εκπαίδευσης των νέων αγροτών είναι η μαθητεία. Για το λόγο αυτό προτείνεται, σε πρώτη φάση, η δημιουργία δεκατριών (13) Γεωργικών Σχολείων, ένα σε κάθε αιρετή Περιφέρεια. Οι μαθητές θα μένουν ως οικότροφοι μαζί με τους αγρότες – εκπαιδευτές (όπως στον αγροτουρισμό), στους οποίους θα παρέχονται ειδικά κίνητρα για τη συμμετοχή τους. Κάθε Γεωργικό Σχολείο θα αποτελείται από γεωτεχνικούς – καθηγητές και αγρότες – εκπαιδευτές. Τα πρώην ΚΕΓΕ προτείνεται να διδάσκουν εξειδικευμένα θέματα κατάρτισης των αγροτών.

4. **Αγροτική Έρευνα:** Η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού δικτύου εφαρμοσμένης αγροτικής έρευνας θα πρέπει να βασίζεται στην αμφίδρομη σχέση ερευνητών και αγροτών, για την εξυπηρέτηση των αγροτών. Είναι απαραίτητη η δημιουργική επαφή του ερευνητή με τον αγρότη.

Η χώρα μας πρέπει ιδιαίτερα να επενδύσει στην έρευνα της ελληνικής βιοποικιλότητας και στη δημιουργία ελληνικών ανταγωνιστικών φυλών εκτρεφόμενων ζώων και φυτικών ποικιλιών ή υβριδίων προσαρμοσμένων στα ελληνικά μικροκλίματα και στην παραλλακτικότητα της κλιματικής αλλαγής για την παραγωγή ποιοτικών τοπικών προϊόντων, με στόχο την υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας στην αγροτική οικονομία.

5. **Εμπορία αγροτικών προϊόντων:** Στην Ελλάδα, οι παραγωγοί πουλάνε φθηνά και οι καταναλωτές αγοράζουν πολύ ακριβά. Το πρόβλημα του ανοίγματος της ψαλίδας των τιμών παραγωγού-καταναλωτή θα βρει καλύτερη λύση μόνο με την άμεση επαφή παραγωγών-καταναλωτών, τόσο μέσω συνεργατικών δομών (παραγωγών ή/και καταναλωτών), όσο και με Αγορές Αγροτών (μόνο επαγγελματίες αγρότες), καθώς και με τα δημοπρατήρια (που θα τα λειτουργούν πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί) ή και με απευθείας πώληση αγροτικών προϊόντων μέσω του διαδικτύου.

Απαραίτητη κρίνεται, επίσης η δημιουργία στο ΥΠΑΑΤ (όπως σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη) μιας επαρκώς στελεχωμένης υπηρεσίας που ως κύριο σκοπό θα έχει την «αγροτική διπλωματία» (Γεωτεχνικοί-Γεωργικοί Ακόλουθοι), την παρακολούθηση τιμών και παγκόσμιας ζήτησης και τον συντονισμό με τον ΟΠΕ και το ΥΠΕΞ, τις αγροτικές αγορές κάθε μορφής (Λαχαναγορές, Κρεαταγορές, Ιχθυαγορές, Αγροτικές αγορές,

Δημοπρατήρια, διαδικτυακή αγορά κ.α.), την προώθηση αγροδιατροφικών συμφώνων, την προώθηση της Ελληνικής Μεσογειακής Διατροφής και άλλα.

Τέλος, θα πρέπει να καταρτιστεί εθνικό σχέδιο για τον προσανατολισμό των αγροτών στην παραγωγή πιστοποιημένων (ολοκληρωμένης διαχείρισης, βιολογικής παραγωγής, ΠΟΠ / ΠΓΕ κ.α.), τυποποιημένων, συσκευασμένων και, εάν είναι δυνατόν, μεταποιημένων προϊόντων, ώστε να εισπράττουν οι έλληνες παραγωγοί την αυξημένη προστιθέμενη αξία. Η καθετοποιημένη παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων θα αυξήσει, επίσης, τη δυνατότητα της απευθείας πρόσβασης των παραγωγών στους καταναλωτές εξομαλύνοντας τις στρεβλώσεις του εμπορίου των προϊόντων.

6. **Συλλογικές δράσεις:** Με μέσο μέγεθος εκμετάλλευσης τα 48 στρέμματα (από τα χαμηλότερα στην ΕΕ) και μέσο μέγεθος αγροτεμαχίου τα 7 στρέμματα (από τα χαμηλότερα στην ΕΕ), ο μικρός και πολυτεμαχισμένος γεωργικός κλήρος στην Ελλάδα αυξάνει το κόστος παραγωγής (το κόστος της τελικής γεωργικής παραγωγής είναι διπλάσιο στην Ελλάδα από το μέσο όρο της ΕΕ). Η μόνη αποτελεσματική απάντηση σε αυτά τα προβλήματα είναι η οικονομία κλίμακας που επιτυγχάνεται με το συνεργατισμό και τις ομαδικές-συλλογικές δράσεις των αγροτών, τόσο ως προς τη μείωση του κόστους παραγωγής (π.χ. κοινή χρήση ή αγορά μηχανημάτων, εγκαταστάσεων και γεωργικών εφοδίων), όσο και ως προς την αύξηση της τιμής πώλησης του παραγωγού με την κοινή πώληση ή εμπορία των πρωτογενών προϊόντων ή ακόμη και με τη μεταποίηση αυτών (αυξημένη προστιθέμενη αξία).
7. **Ηλικιακή κατανομή των αγροτών:** Ο μεγαλύτερος κίνδυνος για το παρόν και το μέλλον του ελληνικού πρωτογενούς τομέα πηγάζει, από την ηλικιακή σύνθεση των απασχολούμενων αφού σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής μόνο το 15,7% των κατόχων αγροτικών εκμεταλλεύσεων ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία 15-39, ενώ το 53,2% ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία 40-64 και το 31% ανήκει στην κατηγορία άνω των 65. Η γήρανση του αγροτικού πληθυσμού της Ελλάδας καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη οποιαδήποτε προσπάθεια για εφαρμογή νέων καινοτόμων καλλιεργητικών πρακτικών ή για την επιχειρηματική προσαρμογή των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στις σύγχρονες τάσεις.
Η πολιτεία οφείλει να βοηθήσει τους νέους αγρότες δημιουργώντας τις κατάλληλες υποστηρικτικές δομές για την τεχνική τους στήριξη, θεσπίζοντας αυξημένη μοριοδότηση-κινητροδότηση-απλοποίηση στην αγροτική επιχειρηματικότητα και δίνοντας χώρο συμμετοχής στις αποφάσεις που τους αφορούν.
8. **Ένταξη των αγροτών στα τοπικά Επιμελητήρια:** Οι έλληνες αγρότες θα πρέπει να ενταχθούν σε ξεχωριστό αγροτικό κλάδο των τοπικών Επιμελητηρίων για να αποκτήσουν επαγγελματική υποστήριξη, ως επιχειρηματίες, που δρουν με ιδιαίτερα αυξημένους κινδύνους, μερικοί από τους οποίους δημιουργούνται από ενέργειες εξωγενείς και απρόβλεπτες.
9. **Συστηματική ανάπτυξη της ελληνικής κτηνοτροφίας με σκοπό την αυτάρκεια:** Η μη ορθολογική διαχείριση των λιβαδικών εκτάσεων στη χώρα μας έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση τους. Η σχετική έλλειψη λειμώνων και βοσκοτόπων θα πρέπει να αντιμετωπιστεί: (α) με τη θέσπιση και εφαρμογή κανόνων για την περιοδική βόσκηση, τη λίπανση και τη βελτίωση των βοσκοτόπων με βάση διαχειριστικές μελέτες των Δασαρχείων, (β) την παροχή κάθε δυνατού μέτρου (όπως προτεραιότητα στα επενδυτικά Σχέδια Βελτίωσης) και ενημέρωσης στους έλληνες κτηνοτρόφους για την αύξηση των ιδιοπαραγόμενων ζωοτροφών, (γ) τη διανομή στους κτηνοτρόφους της γεωργικής γης (για αποκλειστική κτηνοτροφική χρήση και όχι ως ιδιοκτησία) που βρίσκεται πλησίον των κτηνοτροφικών τους εγκαταστάσεων για την ιδιοπαραγωγή των ζωοτροφών και (δ) στην υποστήριξη αδειοδότησης σταβλικών εγκαταστάσεων. Ένα απλό και αποτελεσματικό σύστημα ιχνηλασιμότητας του κρέατος είναι απαραίτητο, ώστε να αποτραπούν οι παράνομες ελληνοποιήσεις που «κλέβουν» την προστιθέμενη αξία του ποιοτικού ελληνικού κρέατος.

10. **Δασοπονία:** Ο πολλαπλός ρόλος του δάσους είναι γνωστός και οι συνέπειες από την καταστροφή του επίσης. Είναι αναγκαία η διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων να στηριχθεί και να αναπτυχθεί, με βάση πάντα την προστασία του περιβάλλοντος, την αειφορία των καρπώσεων και τελικά την ανάπτυξη δασοπονίας πολλαπλών σκοπών, σε συνέργεια με την κτηνοτροφία, τον αγροτουρισμό και τον τουρισμό υπαίθρου, ακόμα και ως μέσον πυροφύλαξης. Οι δασικοί συνεταιρισμοί απαιτείται να εκσυγχρονισθούν και πρέπει να πιστοποιηθεί το επάγγελμα του δασεργάτη (σήμερα ο καθένας μπορεί να δηλώσει υλοτόμος, δίχως να έχει καμία γνώση για το αντικείμενο).
11. **Επαγγελματική αλιεία:** Ο τομέας της αλιείας είναι σημαντικός για την πρόοδο της χώρας γιατί με 16.500 χιλιόμετρα ακτές και 2.000 νησιά βοηθά στην διατήρηση του κοινωνικού ιστού και συμβάλει να εξυπηρετούνται κοινωνικές και εθνικές ανάγκες. Οι αλιείς στην θάλασσα και στα εσωτερικά νερά πρέπει να στηριχθούν με:
- (α) θεσμοθέτηση των κριτηρίων επαγγελματικότητας των αλιέων, ώστε να παραμείνουν στην ενεργή δράση αυτοί που πραγματικά αποζούν από την αλιεία και παράλληλα προστατεύουν τα ιχθυοαποθέματα, σε αντίθεση με τους απλά «ψυχαγωγούμενους»,
 - (β) αύξηση της ιπποδύναμης των μικρών αλιευτικών μηχανών (15 HP) για την ασφάλεια των πλοών,
 - (γ) δημιουργία σύγχρονων ιχθυαγορών με συστήματα ηλεκτρονικής διαχείρισης που θα καταστήσουν ταχύτερη την εξυπηρέτηση των αλιέων και του εμπορικού κοινού, θα διασφαλίσουν την υγεία του καταναλωτή και θα επιτρέψουν την παρακολούθηση των αλιευμάτων και την διασφάλιση των διαφυγόντων κερδών και
 - (δ) μελέτη και επίλυση των τοπικών προβλημάτων και ιδιαιτεροτήτων της κάθε αλιευτικής περιοχής.
12. **Υδατοκαλλιέργειες:** Ο τομέας των Υδατοκαλλιεργειών στην χώρα μας έχει αναπτυχθεί με ταχείς ρυθμούς τα τελευταία χρόνια και για ορισμένα είδη, οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακοί. Ειδικότερα η υδατοκαλλιέργεια με χερσαίες εγκαταστάσεις υπερεντατικού (κλειστού – ημίκλειστού) συστήματος παραγωγής έχει συγκριτικό πλεονέκτημα απέναντι στην αναμενόμενη κλιματική αλλαγή και στις εκτιμώμενες δυσμενείς επιπτώσεις της στη θαλάσσια αλιεία. Οι νέοι και οι εν δυνάμει νέοι ιχθυοτρόφοι θα πρέπει να στηριχθούν με:
- (α) απλούστευση της νομοθεσίας αδειοδότησης,
 - (β) καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των κατάλληλων για υδατοκαλλιέργεια περιοχών της Χώρας,
 - (γ) περιορισμό των προβλημάτων που δημιουργούνται από ανταγωνιστικές με τις υδατοκαλλιέργειες δραστηριότητες πχ παράκτιες περιοχές και
 - (δ) υποστήριξη ενεργειών για την απόκτηση Ετικέτας με «Γεωγραφικό προσδιορισμό» (π.χ. Μύδια Θερμαϊκού) και «Ονοματεπώνυμο» με σκοπό την αύξηση της προστιθέμενης αξίας του προϊόντος.
13. **Αναδόμηση και αναβάθμιση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων:**
Η προτεραιότητα του ρόλου του αγροτικού τομέα επιβάλλει:
- (α) τη συγκέντρωση όλων των αντικειμένων της πρωτογενούς παραγωγής στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,
 - (β) την αναβάθμιση του ρόλου του ΥΠΑΑΤ στην Ελληνική Πολιτική πραγματικότητα και
 - (γ) την ανάπτυξη και επαρκή στελέχωση τοπικών & περιφερειακών δομών με γεωτεχνικούς.
- Η απομάκρυνση των γεωτεχνικών (γεωπόνοι, δασολόγοι, κτηνίατροι, γεωλόγοι και ιχθυολόγοι) από το φυσικό τους επαγγελματικό χώρο (που δεν είναι τα γραφεία των πόλεων) έχει ανυπολόγιστες αρνητικές συνέπειες στην ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα, στη δημόσια υγεία και στην αξιοπιστία των παραγόμενων διατροφικών προϊόντων της χώρας απέναντι στην ΕΕ και στον υπόλοιπο κόσμο.
14. **Γεωργική γη:** Η γεωργική γη, και κυρίως η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας αποτελεί τον σημαντικότερο συντελεστή παραγωγής του αγροτικού τομέα. Εάν αναλογιστούμε ότι πάνω από 500 χρόνια απαιτούνται για να δημιουργηθούν δύο (2)

μόλις εκατοστά επιφανειακού εδάφους με φυσικές διαδικασίες, αντιλαμβανόμαστε ότι η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας αποτελεί πραγματικό εθνικό πλούτο που δεν το δημιουργήσαμε εμείς, αλλά το δανειστήκαμε από όλες τις επόμενες γενεές. Για αυτό το λόγο, η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας ως φυσικός πόρος μη ανανεώσιμος, που βρίσκεται ήδη σε ανεπάρκεια στη χώρα μας, προστατεύεται από το Σύνταγμα (άρθρο 24, παρ.1).

Η υιοθέτηση και η εφαρμογή των προτάσεων του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. για την αποτελεσματική προστασία της γεωργικής γης από την αλλαγή χρήσης της ή από τη διάβρωση, την υποβάθμιση της οργανικής ύλης, την αλάτωση, την υποβάθμιση της εδαφικής βιοποικιλότητας και τη ρύπανση, θα πρέπει να αποτελέσει μία από τις πρώτες προτεραιότητες.

15. **Αρδευτικό νερό:** Η επαρκής ποσότητα και καλή ποιότητα του νερού αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη κάθε ανθρώπινης δραστηριότητας, κοινωνικής, οικονομικής, πολιτιστικής και πολιτικής. Δυστυχώς τα διαθέσιμα αποθέματα νερού, παγκοσμίως, μειώνονται ταχύτατα. Στην Ελλάδα το μεγαλύτερο μέρος χρήσης νερού γίνεται στον αγροτικό τομέα, με ποσοστό που φθάνει το 80%.

Η συστηματική μελέτη και παρακολούθηση του υδρολογικού κύκλου σε κάθε λεκάνη απορροής, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μεγάλων ή κυρίως μικρών έργων που θα αξιοποιήσουν τα αειφορικά διαθέσιμα ύδατα, επιφανειακά και υπόγεια, η τελειοποίηση των διαχειριστικών σχεδίων ανά υδατικό διαμέρισμα πρέπει να είναι προτεραιότητες στην νομοθεσία για το ενιαίο ΥπΑΑΤ. Επίσης πρέπει να γίνουν μελέτες για τους υπόγειους υδροφορείς, οι οποίοι αλλού εξαντλούνται από την υπεράντληση των γεωτρήσεων και αλλού ρυπαίνονται από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών και άλλων δράσεων.

Το νερό είναι δημόσιο αγαθό για την λειτουργία της υπαίθρου.

16. **Χρηματοπιστωτική υποστήριξη.** Η Αγροτική Κοινωνία, χρειάζεται χρηματοπιστωτικό εργαλείο, της κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων της. Δεν χρειάζεται μια Τράπεζα με εξειδίκευση στον πρωτογενή τομέα, δεν χρειάζεται μια ακόμα αγροτική τράπεζα της οικονομίας της αγοράς, χωρίς ανθρώπινες-κοινωνικές ευαισθησίες, αλλά ένα χρηματοπιστωτικό εργαλείο υποστήριξης της αγροτικής κοινωνικής οικονομίας. Χρειάζεται ένα **ΝΕΟ χρηματοπιστωτικό εργαλείο της αλληλέγγυας οικονομίας**, για να υποστηριχθεί αποτελεσματικά μια **ΝΕΑ αγροτική πολιτική και η αγροτική κοινωνία** (η μόνη οργανική κοινωνία), που οι αποφάσεις του και οι παρεμβάσεις του δεν θα επηρεάζονται από πελατειακές-κομματικές-προσωπικές σχέσεις, επιδιώξεις και σκοπιμότητες επίλεκτων ομάδων.

Το εργαλείο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και για την απορρόφηση «κραδασμών» και την στήριξη των εισοδημάτων των επαγγελματιών αγροτών, όταν τηρώντας όλους τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης, υφίστανται απρόβλεπτες εξωγενείς επιδράσεις (αλλαγές επιτοκίων, αλλαγές τιμών πετρελαίου, απρόσμενες ζητήσεις ή ανεπάρκειες), που δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν με γνωστές «επιχειρηματικές» τεχνικές (δεν μπορεί να σταματήσει η παραγωγή γάλακτος ή φρούτων και να ξαναρχίσει, μόλις υπάρξει αποκατάσταση εξωτερικών επιδράσεων, αν έχει απομακρυνθεί το ζωικό κεφάλαιο ή αν έχουν κοπεί τα δένδρα)

Περ. Παράρτημα Κεντρικής Μακεδονίας
Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.)

Πανελλήνια Ένωση Νέων Αγροτών (Π.Ε.Ν.Α.)

Γεωπονικός Σύλλογος Μακεδονίας - Θράκης